

Nr. 96.

Brasovu,

30. Noemb're

1855.

Gazet'a ese de döe ori, adeca: Mercuria si Sambata, Föie'a odata pe sepe-temana, adeca: Mercurea. Pretiulor este pe 1 anu 10 f.; pe diumetate a. 5 f. m. c. inlaintru Monarchiei.

Pentru tieri straine 7 f. pe 1 sem., si pe anu intregu 14 f. Se prenumera la tote poste c. r., cum si la toti cunoscuti nostri DD. corespondinti. Pentru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c.

GAZETTA

TRANSILVANIE.

Maiestatea Sa c. r. apostolica, cu otarire din 29. Noembre a. c. a binevoitu a da crucea de argintu pentru merite la doi gendarmi din regim. 8, Anton Potcovitz si Carl Stainkovsky, pentru au scapatu viati'a la 5 ómeni din apa esundatóre.

Ministrulu de justitia a datu postulu de directoru oficiului ajutoriu, la pretur'a din Deés, lui Leon de Patocki f. adjuncetu de direct. in Alba Julia.

Postulu de adjuncetu pretorialu in Orestia s'a datu actuarului din Selisce Alessandru Baunescu.

Monarchia Austriaca.

Din Banatu Temesianu.

Despartimentulu alu V.

Scole populare, bine sistematizate.

CXXII.

(Urmare din Nr. tr.)

Acelora cari fura nenorocosi pre acelu timpu a se nasce de a frecuenta scóla, si astadi fara de o mare urgia nusi potu aduce aminte. —

Mai traiescu ómeni si acum, care ne defaima specialitatile disciplinare scolare din acelu timpu; — cu ce crudelitate esertau invetiatorii disciplina scolare, aceea ne pune in o pusetiune de a nu puté crede, pentru ca cine nu se va infricosia de o asia tirana traptare a pruncilor de scóla, in etatea cea mai cruda, candu parintii deveu se duca pruncii sei la scóla legati; — si cata durere de anima la unu parinte, carele privia lacrimele nevinovatului seu pruncu, ochii cei posomoriti, facia cea palita, si suspinele cele afunde, si totusi nu avea midiloci de ai puté ajuta, ca, daca sermanulu parinte nu urma asia, apoi era elu asemenea legatu, taritu de dorobantiu. . .

Dara, óre pentru ce o astfeliu de ingrozire? . . . au dora curgea acésta din o fire selbatica si nomada? Nici de cum — ci din tirania esertitiului invetatorescu, din silnicia metodului de invetiatura scolară, din prejudicata despotismului nemarginitu, sclavismului scolariu, s. a.; caci asemenea prunen' adusu cu sila, adusu legatu in scóla, apoi ca se nu mai pótă scapa din scóla, chica pruncului se bateacu cuiu in paretele sau scaunulu scolii, de unde numai atunci se slobosia, candu debea a esi pentru sine afara, dara si atunci tienutu de scurtu, — eara séra, candu se slobozia a casa; daca nu venia tata sau mama ca scelu duca a casa, apoi i se acatia de grumazu unu butucu de lemn iucopiatu pre dupa gutu cu lacatu, unu butucu destulu de greu, de abea lu putea purta sermanu pruncu in bratie dela scóla pana a casa, si de a casa pana la scóla.

Ce durere parintilor! — candu nevinovatulu pruncu si nótpea debea se dörma cu butucu la grumazu, si acésta se urma in töte dilele pana se deda prunculu cu tirania scolii; — pentruca asia patise-va si sermanii invetiatori, candu erau sodali, sau ascultanti ai caluge-riloru dela care invetasera ceva carte atunci. — Candu sermanulu pruncu nusi scia lectiunea, se punea in genunchi pre boabe de cu-erudiu pana se vindeca boabele in biata carne a pruncului (acésta amu ajunsu si eu a vedé), candu miserulu pruncu nu nimeria, pro-nuntiatia lui: жваче, чарфъ, зало, мислетие, глагол, ксъка, фърта, пъска, тира, зъјда s. a. s. a. Semu spuna cineva, de unde putea se urmáze o pronuntiatie firésca din acéste: — жваче, азъ, ръца, (jar) din мислетие, естъ, лъдъ, чарфъ, иже (melci) din пъска азъ лъдъ мислетие (psalm) s. a. s. a. Si daca sermanuu nu nimeria silnica pro-nuntiatia, apoi capulu lui era nimeritu, palmele batute, si chinuitu

pana . . . pentru care chinuri, si maltratari scolare in celu mai crudel modu, debea pruncii cu toti in genere a fugi de scóla, sau mai bine disu, de tirania scolii. —

Apoi daca careva pruncu, tare de fire, cerbicosu, rebdatoriu, putea rebda crudalitatea si aspra tirania in anii cei din teiu, si ca prin minune — spectaclu alu naturii — raritate de talentu — geniu mare — strebatea preste selbaticele pronuntiatii, si incepea a lege cate ceva, apoi alta tiranie a invenția Psaltirea de rostu. — Semi spune ori si care, putea si mai mare tirania pentru o constitutie de pruncu; — . . . Si apoi dela 6—12 óre, ad. 6 óre intregi, se siada sermanu pruncu, de odata, si intrunulu si acelasi locu, cu manile in sinu nemiscatu, ba abia resuflandu cu coda ochiului totu dupa versful virgasiului, ce flutura pre umeru preamblandului invențioru prin scóla, si cu gura se strige din töte puterile, pre жваче, фърта, къса, глагол s. a. s. a. Semi spuna ori si cine, se prejudece, daca pre celu mai criminalu omu l'ar pune in asemenea positiune, ca 6 óre se stea intr'unu locu nemiscatu, cu manile in sinu, apoi selu intrebamu, die póté si arestu mai aspru ca acésta. — Dar apoi candu sermanulu pruncu pre lenga töta silnita nu puté invenția lectiunea, ca — tirania era fara margini! — Dómne! ferescene de asia crescatori, si de o a. semenea crescere! Si acestufeliu de tiranismu scolariu tienú in Banatul Temesianu, cu ceva mai multu si mai nainte de anu 1772, candu se accepta Catechismu archiepiscopului si mitropolitului Chiovului Petru Movila prin sinodulu din Carloviti, si pentru scólele nóstre poporene, si tienú cam pana la anu 1812, candu fericitulu Imperatu Franciscu I. incepú mai deaprope a lua sub gratiosa atentiune starea nóstra scolara, si prin unu omu alu seu de curte lasá a se intemeie preparandia, si de aci a se incepe o noua administratiune scolara si prin acésta a scapa tinerimea de barbarismulu scolariu. —

Se lasemu aceste idei posomorite si triste pentru timpulu loru, rigurose si pentru timpulu de facia; caci si astadi mumele, candu voescu a tieruri abusulu de jocu alu fiiloru sei, numai de catu incepú „Eaca dascalu eaca, nu fi tu numai de tréba, ca te dau eu pre manile lui.“ — Si numai acésta spresiune a mumei e destula de a intrerupe pana si cea mai entusiasma bucurie si jocu alu fiiloru sei, si ai stramuta intr'unu statu melancolicu si tristu, pentruca de cate ori au áuditu din gura parintiloru pronuntiatia acésta „dascalu“ — totdeauna fù legata de acestu epitetu si urgia si ura, din causa persecutiunilor patite in scóla ca prunci.

Dara siene destulu, se ne intórcemu la firu — pentruca Dumne-dieulu puteriloru, ne mai suferindu si mai departe tirania sclavismului, n'au mai lasatu ca scóla se fie loculu, unde poporulu din etatea cea cruda se se dea cu tirania si servitutea, se se dedé ca batiu dorobantiului, ca inca din scóla se se desbrace de simtiulu umanitatii si alu onórei facunduse sarcinariu. —

Ci prin unsulu seu rumpendu jugulu, si catusele sclavismului, neau adusu la o gloria pusetiune, de a ne puté insusi intemeié institutiuni de crescere, asia dupa cum noi cu mintea cea sanatosa de dreptulu le vomu asta mai bune si mai demne de urmatu. —

Asiadara intorcundume la cele mai susu puse triplicate intreba-tiuni, silindume din slabatiele mele puteri, ma incumetu a da publicu-nisce observatiuni, care dóra voru puté si nimerite pentru agitatiunea progresului scolariu poporanu, si daca nu le voi puté nimeri dupa cuvinte, vei face bine prea onorate leptore a mai adauge si ale tale observatiuni, pana candu vomu puté nimeri unu ce mai perfectu, pentruca daca nici eu, si nici tu nu vomu incepe nimicu, firesce ca ear' nimicu vomu puté nimeri, asiadara la firu. —

(Va urma.)

Monarchi'a austriaca.

TPANCCIJBANIA.

Брашовъ. Скытнєта лєтнєворѣ de арсѣ шї de мештевієвгъ
(Люкенієре.)

Дпсъ чие съ фе дп старе de a епгтъра тоте скъдериле къте се въдѣ дп архитектура каселорѣ постре, а къмпелорѣ ши къпторелорѣ din тржиселе; чие еаръш съ факъ прецѣ ла totѣ фелълѣ de прѣдъчнѣ, каре се хртѣзъ пе ла пої къ лнтреввіца-реа лепиърiei. Съ лъсъмѣ dечи каседе ши бътътвреле (огрѣзиле) пострѣ ши съ ешишѣ афаръ ла пъдѣрѣ ши кодрїй, спре а пе лза дп самъ аколо еконтнїле постре.

Възстані ачеле dealбрѣ плешище пе Олтѣ дн юсѣ ші пе къмпіа Ardealвлї пъпъ апропе de Клжѣ ші пъпъ дн съсѣ да Герла? Дар къмпіи челе дптице але Цереї рошъпештї, каре пайнте къ 90—100 анї фесесерь дпврѣстата къ челе таї фрѣтбосе пъдбрї, леадї кълката вреодатъ? Към с'аѣ пъстїйтѣ атътета пъдбрї тінклате, Фѣръ ка съ ле таї рѣшъпъ тѣкар ѣрта? Читїй desпре amerиканї, към дншї прѣдѣзъ еї пъдбрїле, аколо вомѣ афла рѣспѣпсѧлѣ ші пентрѣ пої, пентрѣ църапѣ ка ші пентрѣ про-пrietari.

Чі съ дичепемѣ дела пропріетарі. Штиінда форестъріе сѣ
а пъдпрітвлѣ есте о штиіпцъ фортѣ къятать лптрѣ попорѣле дп-
адевърѣ лтпіате; не да пої дпсъ ла къді din пропріета-
рії чеї тарі леа тръспітѣ вреодатъ пріп капѣ, ка пептрѣ ко-
дрѣріе ші сжвеле лорѣ челе лтпіое сѣ'ші ціпъ тъкар къте уп
форестмаістрѣ къ саларіѣ бзпѣ, кареле съ лпгріжескѣ de квръци-
реа, ші да требвіцъ de тыереа пъдпрілорѣ днпъ тбте регулеме
штиіпдеї, de сѣдipea пъдпрілорѣ поэъ ші де крештереа лорѣ чеа
фолосіторе.

Лп церіле європене ші кіарð լп провінціїле австріаче а-
фаръ де Ծңгарія, Трансільванія ші челе de kondіціоне ачестора
се сокоте de չна din կրімеле челе таі марі, ка съ күтеге чіне-
ва а терде ла пъдгре съ таіе орі չnde ва вреа ші орі къндð լп
ва пъчча лві; пічі լпсвш пропріетарівлð нз ар фаче ачеста фъръ
штіреа шаістервлð de пъдгрітð, чи пъдгріле се таіе пътai аколо,
չnde ва аръта ачеста ші пътai լп лві апзміте але апвлvі, adi-
къ дела Октобре пъпъ ла Фаврð, ші тотdeаазна дела фада пъ-
тжптвлvі, еаръ din коначій векі се ласъ totð ла 100 үрше къте
онола шаі սынътосс атът de сешапдъ, кътð ші пептрвка съ ціпъ
штіръ ла пъдгрідеме челе тінере, пъпъ ворð апвка еаръш ла пъ-
тере; еаръ апоі вай de ошвлð, а ле кърві віте с'ар афла пъс-
къндð вреодатъ լп тіпъра пъдгре. Не ла поі тóте ачестеа де-
кърсеръ пъпъ акът токта dea լндърателе. Пропріетарівлð ліп-
сітð de съме марі լші bindea пъдгреа din пічбре; кътпърьторій
о լտпърдіа спре тъіере ла չпð сатð сéð dðs; сътеній апоі тер-
піеа къндð авеаð тімпð сéð воіе ка съ държте ла пътжптð ачеа
пъдгре; չпї тъіаш пътai коначій гроши, լпсъ къте 2—3 үрме
таі със съдеа пътжптð, алцій пітічіаð ші пътіелvдеме челе таі ті-
нере, не каре патвра ле destinase ка съ окзпе локвлð ші լт-
прескрітіеа пъріпцілорð лорð, алцій еаръш mi се апвкаð съ сапе
ші бътвчій сéð бътврдцеле ші тóте ръдъчіпеле, zikъндð къ бътвчі
de ачеаіa ціпð преа віне фоквлð престе пόпте լп късцеле ші
бордеіеле сéð колівеле лорð челе таі фрігврбсо de кътð гражд-
ріле. Եвпъ ачестъ барбаръ шалтратаре а пъдгреі апоі таі үрта
ші 1 апð сéð 2 de сечетъ, ашеа пъдгреа ера стжрпітъ пептрв
тодї веций.

Пропріетарівљ се є фіблі съѣ, се є чіпє таї штіє че кілро-
номѣ din Каакасѣ опі din Фапарѣ възъндѣ опі аззіндѣ, къ пайнте
кѣ атъдї ші атъдї апі не dealгріле кътаре діверзіце о пъдзре
преа фртбосъ de фагѣ опі de стежарѣ, се тірѣ, към елѣ дисчш
есте актм сілітѣ а'ші траце лемпе не сама касеї dela алъ то-
шій, се є кіарѣ але кътпъра dela вреєпѣ алѣ пропріетарі; еарѣ
пептркя длаўї съ ти се діппліпе, съ адкъ de ынде ва ыпѣ форст-
маістерѣ харпікѣ ші таї дештентѣ декътѣ Dn. пропріетарі, съ
трагѣ апої dela врео пъдзре веципѣ гіндѣ de стежарѣ ші үірѣ de
фагѣ ші съ сѣтпне пъдзре поэъ, — ачеста есте ыпѣ лякрѣ преа
шігълосѣ пептрѣ длаўї; ші апої че фолосѣ, къ пъдзреа не каре ар-
крештео джесвлѣ актм, нѣ с'ар фаче de тъятѣ пічї дн 30 de
анї, еарѣ пънѣ атъпї поте фі къ пълѣ ва таї дзреа пічї о тъ-
сеа ші нѣ ва таї авеа треєзпіцѣ de кълдзрѣ дн сажнлѣ челѣ
понтатікѣ алѣ торжкптвлї; еарѣ de үенерзіонеа війторе че съ
не таї добрѣ капълѣ, үрташї поштрї вѣзѣ еї към се ворѣ ді-
кълзї се є към ворѣ третпра, ші дѣкъ нѣ ле ва пълчеса не тошиа
че ле лъсъшѣ, въпзъо, тѣтесе не алта, се є дѣкъсе дн кодрї
Kanadeї, ынде поте окъпа пъдзрї кътѣ de mapї dela съл-
ватічї.

Еи, акъм съ ведемъ че фактъ ші сътеній къ пъдхрічеле лоръ. Штимъ сате, каре пентрзка съ нъ къмпера летне de aírea, джі тає пъдхреа totъ ла къте 9—10 anі. Атъта нъ е дествълъ, чи о твлціме de бълстъмаци о таї фактъ ші локъ de пъшкде пентрз

віте, ба кіарѣ ші капреле аѣ ұлттар пімікѣ а ле тѣна тотѣ ұп ачелѣ тәфіш тірънітѣ ші бажокорітѣ. № с кѣ пәтінгъ, ка асемеңе пъдхре маї көржандѣ се旗 маї тәрзіш съ ны се стірпіаскъ къ тотылѣ.

Еатъ ѹп че modѣ аѣ dicnрrтtъ din вeакѣ ѹп вeакѣ челе
таи твлte пъdбрї dela шесcrї шi dealвrї. Чi пoтe фi къ пe
твпцї святемѣ бogaцї?

Двъп ачестеа съ не лъгътъ остеопеа де а не съи не тъпдїй чеи копериди къз кодри, къз фънчетврі ши бръдетврі. Каре есте економия пъдбрілорѣ дп ачеле ціпятврі? Чea таi пъръсітъ din лъгъте. Авемъ атътета кошце сътешти тъптене, каре фъръ пегъсторібра лорѣ къз лепне de фокѣ, de клъдитѣ ши de мештешвгѣ ар фі пердѣте, къчі totѣ ісворвлѣ лорѣ de үпѣ съпцире венітѣ есте пъдбрілвѣ ши цінереа de кътева вітішбре пе поиеніле каре се афълъ п'інтре пъдбрі; къз тóте ачестеа бтепи ачеіа пътai de къціва апі дикобче аз дпчепятѣ а сімци дп кътѣва, ка- ар перде джпши кънд пз ар таi авеа пъдбрі. Длтр'ачеаа де копачі ръс-тврпаци сеъ de пътереа фбріоселорѣ фбртвне сеъ ши de тъпъ отенескъ закѣ ши пътрезескѣ пе жосѣ, пентрвкъ дпдатъ че аче-іаш се афълъ дп брешкаре dictanцъ таi търічікъ dela сатѣ, ръ-тъпнѣ къз totълѣ пъръсіцѣ ши пе длтреввінца; къчі пе ачеіа дикъ nimir пз ia дпвъдатѣ а фаче канале de лепне пе ръпезишеле тъптелкъ дпжосѣ, пічі а се фолоси de новоіеле пріп каре таi въртосѣ прітъвара крескѣ ржгледеле тъптене, дп кътѣ пе аче-леа съ погътѣ лепнеле de брешкаре търіме пъпъ жосѣ ла сатѣ; totѣ че штігръ фаче пропріетарі ши сътепи пъпъ акѣт фѣ, ка съ'ші dea пъдбріле пентрѣ а се фаче поташъ, пріп каре апои ѣрта съ се факъ о пръдѣчнпе кътнлітѣ длтржиселе; еаръ пъпъ үпѣ алътъ бтепи диш тъєръ таi тóте пъдбріле din вечінъ-татеа сатѣлкъ пъпъ че рътасе пътai тѣфішѣ. Єртареа фѣ апои, къ пе таi авѣндѣ de үnde съ каре лепне ла орашеле вечіне, прецвлѣ лорѣ пентрѣ локвіторї ачестора се съи длтр'о пропорци-зде де съпвріетѣ.

Люс чине съ фіе дп старе de a енштъра тóте важокхреле
кътє с'а॒д фъкѣтъ къ пъдхріле церей постре пъпъ акът, къчі впъ
млкрѣ ка ачеста пеар фаче съ скріемѣ о карте лятрегъ. Дечі
fiene дествлѣ а траце лзареа амінте а тутърорѣ локгіторілорѣ
патріе, еаръ таі вхртосѣ а ачелора, карї атътѣ пріп пътеле
че портъ, кътѣ ші пріп попвларітатеа лорѣ аж о ляржріпцъ
таі шаре лядре попорѣ ші а'ї ръга, ка шъкар de аічі ляпінте
с'ші пъпъ тóть сімінца спре а ливъца ші а deda ла о екопо-
тів кътѣ се піоте таі стржисъ, таі крдътбре ші къ впъ къ-
зжптѣ таі ляделептѣ а пъдхрілорѣ; пептгркъ пътai дп тодвлѣ
ачеста вомѣ пътета скъпа поі ші брташї поштрї de чеа таі
тортгрѣтбре ліпсъ ші скъмпете а лемпъріеl de тóть пласа ші
треебвінца. —

A&CTPIA. *Bienä.* Апълдимеа Са D. Arxidвче Фердинанд
Макс днесъпътшагъ се десе вън З. пе вапорвлъ „Елисабета“ де-
ла Триестъ да Венеция.

— La D. ministre conte Бюлг с'аёж дічепетъ соарéле ші
дп чеа de кыркандъ авъ песте 100 бспеді тотъ потабілітъ, ді-
трекаре се афла ші солглъ франчесъ б. Бүркенеі, гр. Грайне ші
бар. Ротшильдъ.

— Графылъ Іелачичъ къ соудіа фѣ дпвітатѣ ла шаса дѣперѣ-
тескъ ші къльтореште ла Моравія.

— № 5. Дечемвре се фъксъ дн Biena зръстъ-
тorea пъблікаre:

„Къ апобарса преапалтъ а Маiest. Сале Амператълѣ, дн-
чепъндѣ din ziua de astăzi се опреще еспортълѣ ші транспор-
тълѣ де салітъръ, пъчось ші пътълѣ пещте грапіцеле австріаче къ-
тръ Rscia прекът ші кътръ Търчіа, афарь de Прінчіпате, днпъ
кът е opdinatъ ші мн прівінца търпішкене.

— Mai лпкоко се фаче къпосквтѣ къ апробареа преапалтъ, къ лпчепъндѣ dela 15. Дечетъре а. к. еспортълѣ каилорѣ е опрѣдѣлени трѣ тѣ ппктеде ішперіадѣ.

— Biena ce dictințe astăzi învățătărișie; părțile
părtidești se întrețină atâtă de partea bărbătească cătă
șe a femeiească și plăscăriea creșterei, și că vîrtoșul
plăscăriea fetițelor să serache în lăcrimi de mănușă, ne
căpătă le calegături astăzi de pe lânde și le învață la un mod de aronici-
rea traiului vieții.

Акъм с'а фундатъ о социетате филантропикъ, пентръ ка се философиескъ пласеи чеи таи сераче ши костялъ, аша функтъ къ б. кр. съ се капете о порціоне de съпъ, расолъ ши легитимърие. Проектъ е лякрадъ de вид професоръ ч. р. Стъбен-равхъ ши се спрѣзъ, къ ачеаста философие съ ва фундродъче фунскръти. —

— „Ост-д.-Пост“ съптѣ рѣбрікъ: „Бані Фѣръ Domnă“ скріе, къ дела тїжлокъмъ лві Ноември 1854 с'аѣ трѣмісѣ пеште бані ма касса банкноти дп Biena Фѣръ ка съ се штіе чїне е пропріетарівлѣ дорѣ. Бані дпкврші дп моднѣ ачеста съпт 1864 ф. 44 кр. ші пропріетарії адеверациї ст'шї варт до гарѣ.

Търдъ грамадеска si Moldavie.

„Любийца се вспеи школи тилитаре.

(Континаре дин №р. тр.)

Авторъ на къпощтнца пострад към ачестъ идея съдъл аprobатъ ликъ дела ретрашереа тъскадилоръ. Нои ка здѣ, че дин традициите фамилии съплемъ ощепені, каре ликъ кондъл филендъ, шо възъндъ, прекъмъ шо алъ алтора, пътеле стръмощилоръ пощри алътре къ Михай Вітеазэлъ шо Стефанъ челъ Маре, алъ цълълъ асъпра фекълпидълъ артиморъ постре; едевъ, що колеи политехніче дин Парисъ, конвінсъ къ зпеле дин челе таи статорліче базе алъ зпди статъ съпът таи алесъ артиме, шо, ликътъ филендъ, дин D. Принцълъ Іанкъ Гіка, а не окъна de зпът асъпне проекътъ, авъндъ дин привире стареа де фадъ а дипредълърълоръ шо а инстръкцие, пълниче, ламътъ прогътътъ, шо илъ алъ преседатъ, ликъ дин іерда, трекътъ.

Ачестъ проекътъ се афълъ ажътъ дин зпът асъпне. Далъ цефера, инспекторъ алъ босте. Елъ есте дин форма de декретъ, прекъмъ зптеазъ:

„Рекъпосъндъ de неапъратъ а съгра сервіцълъ тилитаръ пріп о инстръкцие спечиаъ датъ офицерилоръ де тоте артиле.

Боидъ а зппле ачестъ дешертъ дин инстръкциа, постълъ националь.

Оръндъмъ зптътъреле:

КАПИТЪЛЪЛЪ I.

Конститура на школа.

Арт. I. Се ва дипънца о школъ тилитаръ de аплікаціе пентълъ тоте артиле дин ликъперіде топъстрие Гоміа.

Арт. II. Елевъ школе тилитаре воръ фі пріміці дзпълъ kondіціе чергте de програмълъ че се ва хотърі шо пъбліка пентълъ ачестъ съфършилъ.

Арт. III. Елевъ школе тилитаре пентълъ дин пъхтълъ шо дісчіліпъ воръ фі съпъшъ леділоръ тилитаре, дзпълъ регламентълъ че се ва детерміна шо пъбліка дин тилитаре ачеста.

Арт. IV. Кърсълъ школе тилитаре ва фі de чинъ ани, шо елевъ воръ фі дипърцилъ дин чинъ дібісі, фіе каре de дин ширъ; динъ ачестъ дипътълъ алъ се ва форма пътълъ чеа дипътъ дібісіе ръмъндъ а се комплекта дин ани, віторі тоте дібісіе къ елевъ че воръ аванса.

Арт. V. Се воръ дипънца ла школа тилитаръ de аплікаціе, кърсълъ асъпра штіпнделоръ аїчъ дісчіліпъ:

- 1) Деосебитеle шапевре шо есерчій тилитаре.
- 2) Цеографіа, статистіка, топографіа, десемпълъ, ръдикареа хърділоръ шо рекъпощтіпъ тилитаре.
- 3) Математиче дзпълъ програмълъ че се ва детерміна.
- 4) Елемептеле de артилеріе.
- 5) Фортіфікаціа пасацеръ, атакълъ шо апърареа четълілоръ.
- 6) Арта тилитаръ, історіа шо адіністраціа тилитаръ.
- 7) Фізіка шо хімія.
- 8) Літвеле франчезъ, пертанъ шо русескъ.
- 9) Елемептеле de дрентълъ адіністраціе чівілъ.

Арт. VI. Шкода ва фі събъ кърста зпътъ командантъ инспекторъ, каре ва авеа събъ аскълтареа са зпътъ командантъ алъ II, діректоръ стаділоръ, шо треі оғіцері, атътъ пентълъ поліціа шо дісчіліпъ елевілоръ кътъ шо пентълъ инстръкциа лоръ дин есерчій de педестріме шо de кълъріме.

Арт. VII. Командантълъ инспекторъ, дин зпіре къ діректорълъ отъділоръ шо треі професоръ тігларі че се воръ алеце діректоръ, воръ компънте консілілъ школаръ адіністраціе, каре ва детерміна kondіціе пріміріе елевілоръ прекъмъ шо програмълъ кърсълълоръ шо есерчілълоръ de школе de аплікаціе. — Ва фаче зпътъ регламентъ асъпра опдинеи шо търіе лікърълоръ шо а ашъпнделоръ адіністраціе школе, а сервіцълъ, а поліціе шо дісчіліпъ елевілоръ съпъндълъ ла аprobареа постълъ.

Арт. VIII. Дин фіекаре алъ, елевъ воръ фі атплоіаці дин тімпъ de 2 ляпъ събъ дірекціа професорълоръ ла ръдикареа плаунрълоръ шо ла рекъпощтіпъ тилитаре.

Арт. IX. Елевъ воръ трече зпътъ есаменъ ла съфършилъ фіекърълъ алъ de стадій, ка съ погъ трече дин дібісіа зптътъреле; шо ла съфършилъ кърсълъ de чинъ ани воръ трече зпътъ алъ чинъ челеа есаменъ асъпра тътъроръ пършлоръ инстръкцие предате дин школъ.

Арт. X. Елевъ школе тилитаре че воръ дипъліи есаменеле воръ трече дин арматъ къ градълъ de събъ-локотенеи дин локъріде ваканте; авъндъ дрентълъ, ачей че дин ръндълъ терітълъ воръ еши къ пътъріле пріше аши алеце арта че ле ва дълчеса. Тотъодатъ ажъпъндъ ла корпълъ лоръ воръ фі дин

скрішъ пе табловълъ авансаментълъ. Дин ліпсъ де локърі ваканте, воръ фі атплоіаці дин адіністраціе тилитаре саъ чівіле къ ачеле дрентълъ, шо потрівітъ рапгълъ лоръ.

Арт. XI. Елевъ че пе воръ дипъліи есаменіе, воръ трече карділъ дин ръндъріле оштіреі, сокотіндъсіе пентълъ тилитаре зпътъ алъ де школъ ла доі ани de сервіді.

КАПІТЪЛЪЛЪ АЛЪ II.

Лупрециреа.

Арт. XII. Пентълъ келтъліле дипънцърі шо цінері школе, консілілъ постълъ, авъндъ дин прівіре въдцетълъ еі, ва хотърі зп параграфъ дин аверіле греко-топъстірещі.

Арт. XIII. Длнainte de дипчепътълъ фіекърълъ алъ, консілілъ адіністраціе алъ школе ва ашеза въдцетълъ келтъліле персональші а матеріалълъ дзпълъ требъзіпцеле реале але сервіділъ ачестъ інстітътъ, каре пі се ва съпъне пріп де- партаментълъ осътъшескъ.

КАПІТЪЛЪЛЪ АЛЪ III.

Осеvіte dіcопосіdіi.

Арт. XIV. Дин къвса стъріи погдіпъ авансате а елевілоръ дипчепътълъ ажътъ, консілілъ школаръ ва модіфіка кърсъріле аїчъ дісчіліпъ дзпълъ неноіа de фадъ шо къпощтіпцеле елевілоръ, аїпъндъ дин кърсърі ла апіл саъ дібісіле зптътъреле шо по- трівітъ къ прогресълъ елевілоръ.

Арт. XV. Професоріи школе тилитаре се воръ пъті пріп кон- кърсъ; еар дин ліпсъ de маі тълді конкърепці, інспекціа школе ва съпъне ла дипъріреа поастъръ пе ачей карі воръ дипъцоша таи въне тітлърі de къпощтіпцеле лоръ.

Арт. XVI. Къндъ стареа інстръкцие пъвлічо ва ерта, ка дин програмълъ дипъріреа дин школа тилитаръ съ се погъ чере дела аспірапці къпощтіпцеле таи диптінс; апіл кърсълъ школе ла воръ дипънціа трептатъ пъпъ ла доі, педакъндъсіе ші дібісіле фъръ а се скъдіе пътърълъ елевілоръ.

Арт. XVII. Шкода тилитаръ ва атърна de департаментълъ осътъшескъ.

Арт. XVIII. Тоте діснociiile de маі съсъ се воръ пъті модіфіка дзпълъ інтересълъ прогресълъ ші а бінелъ школе, съпъндъсіе погъ реформеле чеагте, дзпъ кътъ тітлълъ ші есперінца воръ аръта; пентълъ каре лъсътъ тетбрілоръ консілілъ адіністраціе алъ школе ініциатіва диптълъ ачеста.

(Ва зпта.)

Cronica strâina.

ITALIA. Цепча, 27. Ноемвре п. Пріп телеграфъ сосі штіреа оффіціаль, къ треі съте емігранці політічі фъсеръ дипър- каці ші трітіші дин статълъ Capdinie токта дин Австраліа, адікъ дин чеа маі денъртатъ парте а пътълълъ. Се къвіне а шті, къ ачей емігранці політічі пе ера съдигі de аі Capdinie — пентърълъ атълъ пе с'ар пъті емігранці — чи маі въртосъ італіені дин алте статърі але Италіе ші чева францозі. Ачеста тревзее съ фіе ресълтатълъ neadormітелоръ тішкърі, amerindърі ші дипъркърі а ле партізанлоръ републічей рошие, ка динсъш гъберні- зълъ ла каре еі кътасеръ асілъ de скъпаре съ се възъ сілітъ а'ші къръці ціра de джашій дипъркъндълъ ші трітішъндълъ толъ ляте дипъръцілъ престе Очеанъ дин кътпітеле пъстітълъ ші сълътъ- цілъ але Австраліе, каре де ші есте таи диптінсъ декътъ Европа, пъпъ ажътъ динъ авіа аре локътірі въпъ фъръ кътъ Apdeamълъ ші ачей парте таи шаре съсъ піште вълтърътърі de цері, съсъ крімі- палъ къ капълъ ашъпъ, де карі Англія лъші къръцъ статълъ, ші о самъ де сълътічі.

FRANCA. Парісъ, 30. Ноемвре. Длнкъ тотъ пе іа ѡ дипчепіріде прішіріе ші але петречерей рецелві de Capdinia дин Парісъ; атъта предъ, атъта стішъ штішъ да ші опініздеа пъ- блікъ дин Франда вісітіе аліатълъ лоръ. Дин 28. Вісітъ рецелві отедълъ інвалідълъ ші топтъментълъ ла Наполеон I, ла каре ка да о реліквіе de съпъніе політікъ ші діпломатікъ лъші фъкъ ре- целві медітъчнілъ сале, ка ші реціпа Англія. Дин Твілерій апо- сеара се дінпъ дин опореі о чинъ деосебітъ. Пе ла 10 фре се ляпъ Наполеон къ рецелві ескортаді de гардъ пе страда Ріволі, ші пе страда Вікторіе, каре сраш пошпосъ ілшіната ші терсеръ ла преторів, віде фъръ прішішъ къ тогъ опіріеа de кътъръ пре- фектълъ Сенеі ші оффіціалії префектърі, прекъмъ ші де кътъръ тем- брий комісіоне котъпала. Диптърі салъ се афлъ дамеае Парісълъ, каре садътаръ пе реце къ къпъні de флорі, дин тімпъ, че 5 ор- шестре диптонаш челе таи алеце пісесе піемонтеze ші франчесе ші дипчепъндъсіе балълъ дин локалітъціле ачесте, датъ de кътъръ еліта Парісълъ дин опореа рецелві, жъкаръ капетеле дипропате кадрълълъ диптерътескъ. Дипператълъ къ дзчеса de дамілто

